

Adrian Bogdan

Adrian Bogdan

***Fundamentele juridice
ale asistenței sociale***



Editura UNIVERSITARIA

Craiova, 2019

Referenți științifici:
Prof.univ.dr. Sevastian Cercel
Prof.univ.dr. Ștefan Scurtu

Copyright © 2019 Editura Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOGDAN, ADRIAN

Fundamentele juridice ale asistenței sociale / Adrian
Bogdan. – Craiova : Universitaria, 2019
Conține bibliografie
ISBN 978-606-14-1508-3

36

© 2019 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

Secțiunea 1 - Aspecte generale

Din punct de vedere istoric, procesul de cristalizare al sistemului juridic s-a desfășurat de-a lungul unei perioade întinse.

În antichitate, cel mai perfecționat sistem juridic era cel roman. Principalele instituții folosite în domeniul juridic își au originea în dreptul roman.

Etimologic termenul de drept este de origine latină, provenind din cuvântul "dirigo", care are semnificația de *drept, în linie dreaptă*.

Cu toate acestea romanii foloseau termenul de "jus" pentru a desemna conceptul de drept, care, în prezent are valențe multiple desemnând:

- totalitatea normelor juridice;
- posibilitatea de a pretinde ceva de la o altă persoană;
- diferite drepturi aparținând unor discipline judiciare specifice.

Principalele accepțiuni ale termenului de drept sunt acelea de:

- drept subiectiv;
- drept obiectiv;
- drept pozitiv.

Dreptul subiectiv este definit ca fiind prerogativa unui subiect de drept de a pretinde ceva de la o altă persoană fizică sau juridică.

Un exemplu în acest sens îl constituie dreptul de a obține permis de conducere după împlinirea vârstei de 18 ani.

Dreptul obiectiv este privit ca totalitatea normelor juridice edicate sau sancționate de stat prin organul legiuitor înfățișând electoratul, dintr-o etapă dată¹.

Dreptul pozitiv cuprinde totalitatea normelor juridice ce se aplică pe teritoriul unui stat.

Romanii defineau dreptul astfel: "jus est ars boni et aequi"²

Secțiunea 2 - Principiile și funcțiile dreptului

Întreaga activitate juridică are la bază anumite principii care călăuzesc evoluția acesteia.

Principiile generale ale dreptului sunt următoarele:

- principiul asigurării bazelor legale de funcționare a statului;
- principiul libertății și egalității;
- principiul responsabilității;
- principiul echității și justiției.

Sistemul de drept este acela care conferă un cadru legal de funcționare a sistemului social.

În virtutea acestui rol dreptul îndeplinește următoarele funcții specifice:

1) funcția de instituționalizare juridică a organizării social-politice;

Dreptul, prin normele sale reglementează organizarea exercitării puterii, încredințarea exercițiului puterii unei categorii de organe, structurate pe trei planuri și anume:

¹ Ion Dogaru, *Elemente de teorie generală a dreptului*, Editura Oltenia, Craiova, 1994, p. 8.

² Dreptul este arta binelui și a echității.

- la nivel legislativ;
- nivelul executiv;
- nivelul judecătoresc³.

2) funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății.

Normele juridice, prin condițiile pe care le prescriu protejează viața socială împotriva oricăror excese săvârșite de anumiți indivizi.

3) funcția de conducere a societății.

Întrucât orice normă juridică vine să reglementeze un anumit aspect social, impunând o anumită conduită rezultă că aceasta are un rol de conducere al societății.

4) funcția normativă.

Această funcție derivă din cele anterioare, dreptul fiind acela care impune subordonarea acțiunilor individuale unui tip de conduită stabilit de către acesta prin normele sale juridice.

Procesele sale de evoluție, adaptare sau integrare în societate nu se pot desfășura anarhic, la întâmplare ci într-un cadru organizat, normat, reglementat⁴.

Secțiunea 3 - Metodele de cercetare științifică

Știința dreptului, în activitatea sa, folosește o serie de metode specifice cum ar fi:

- **metoda logică**, care constă în ansamblul procedeeleor și operațiilor metodologice și gnoseologice

³ Vezi în acest sens Ion Dogaru, *Elemente de teorie generală a dreptului*, Editura Oltenia, Craiova, 1994, pp. 124-125.

⁴ Pavel Abraham, *Legislație în asistența socială*, Editura Național, 2000, p. 15.

specifice care mijlocesc posibilitatea cunoașterii structurii și dinamicii raporturilor necesare între diferitele componente ale sistemului juridic din societate⁵.

- **metoda istorică** care constă în analiza condițiilor economice, sociale, politice și de altă natură, a relațiilor corespunzătoare la momentul considerării în trecut a unui sistem de drept, completată cu analiza evoluției relațiilor reglementate juridicește, spre a se înțelege conținutul și forma fenomenului juridic privat, de asemenea, în evoluție lui, spre dezvăluirea sensului evenimentelor trecute și a regularităților privite în succesiunea lor neîntreruptă⁶.

- **metoda sociologică** care constă în analiza interdependenței existente între drept și viața socială înlăuntrul căruia își concretizează acțiunea;

- **metoda comparativă** constă în cercetarea simultană a unor sisteme de drept sau norme juridice;

- **metodele cantitative** care constau în operațiile de verificare a ipotezelor științifice în cadrul strategiilor dezvoltării fenomenului juridic în strânsă corelație și pe fondul scenariilor dezvoltării economico-sociale⁷.

⁵ Ion Dogaru, *op. cit.* p. 43

⁶ Ion Dogaru, *op.cit.*, p. 47.

⁷ Ion Dogaru, *op.cit*, p. 51.

Secțiunea 4 - Norma juridică

Norma juridică reprezintă acea regulă de conduită generală, impersonală și obligatorie care are drept scop asigurarea ordinii sociale și care, la nevoie poate fi impusă cu ajutorul forței de constrângere a statului.

În principiu, norma juridică prescrie o conduită care înglobează în ea pretențiile și exigențele societății. Atunci când se încalcă conduita impusă de norma juridică există și o sancțiune.

Din acest punct de vedere putem spune că norma juridică poate fi privită din două perspective:

- din perspectiva structurii logico-juridice;
- din perspectiva construcției tehnico-legislative.

Structura logico-juridică a normei cuprinde trei elemente esențiale și anume:

- **Ipoteza**, care reprezintă acea parte a normei ce prezintă condițiile, împrejurările sau faptele la care se referă prescripția acesteia precum și categoria sau categoriile subiecților de drept cărora li se adresează⁸.

- **Dispoziția**, care stabilește ce drepturi și obligații revin participanților la raporturile sociale reglementate de norma juridică;

- **Sancțiunea** este cea care arată ce consecințe rezultă din nerespectarea dispoziției.

Structura tehnico-legislativă arată cum este construită, în principiu, din punct de vedere tehnic și legislativ, norma juridică.

⁸ Ion Dogaru, *op. cit.*, p. 151.

Construcția tehnico-legislativă privește:

- forma exterioară de exprimare a conținutului normei și integrării ei într-un act normativ;
- forma exterioară a structurii logice;
- redactarea concisă, sintetică a normei sau redactarea ei mai dezvoltată;
- modul de încadrare în textele normative⁹.

Trebuie precizat faptul că există și situații în care structura logico-juridică a normei nu se suprapune cu structura tehnico-legislativă.

Normele juridice se clasifică în funcție de anumite criterii, după cum urmează:

1. În funcție de **criteriul ramurii de drept** avem:

- norma de drept constituțional;
- norma de drept administrativ;
- norma de drept civil;
- norma de drept penal;
- norma de drept al familiei;
- norma de drept al muncii și protecției sociale;
- norma de drept comercial;
- norma de drept al transporturilor.

2) În funcție de **criteriul forței juridice** avem:

- norme cuprinse în legi - care la rândul lor se clasifică în:

- norme cuprinse în legea fundamentală;

- norme cuprinse în legi organice;

- norme cuprinse în legi obișnuite;

- norme cuprinse în decrete;

- norme cuprinse în actele Guvernului care pot fi:

⁹ Ion Dogaru, *op.cit.*, p. 155.